

Ed.

695. Frumvarp til laga

[363. mál]

um breyting á lögum um Húsnæðisstofnun ríkisins, nr. 60/1984, með síðari breytingum.

(Lagt fyrir Alþingi á 110. löggjafarþingi 1987–88.)

1. gr.

71. gr. laganna breytist þannig:

a. 2. mgr. hljóði svo:

Ríkisstjórn Íslands tekur ákvörðun um vexti af innlánnum á skyldusparnaðarreikningum hjá Byggingarsjóði ríkisins, að fengnum tillögum húsnæðismálastjórnar og umsögn Seðlabankans. Vextir skulu ákveðnir til eins árs í senn frá áramótum að telja. Við ákvörðun vaxta skal hafa hliðsjón af ávöxtunarkjörum hjá ríkisbönkum og þeim sem ríkissjóður býður á hverjum tíma. Vextir reiknast frá þeim tíma sem fjármagn er lagt í sjóðinn að viðbættum verðbótum samkvæmt lánskjaravísitölu Seðlabanka Íslands skv. 39. gr. laga frá 10. apríl 1979. Nánari ákvæði skal setja í reglugerð.

b. Aftan við 3. mgr. bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Innstæða á skyldusparnaðarreikningi sem reikningseigandi leysir ekki út við 26 ára aldur skal bera sömu ávöxtun og að ofan greinir.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Sjöundi kafli laga um Húsnæðisstofnun ríkisins fjallar um skyldusparnað ungs fólks til íbúðabygginga. Allt frá því að lög um skyldusparnað voru fyrst sett 1957 hefur tilgangur þeirra einkum verið tvíþættur, annars vegar að tryggja það að ungt fólk legði fyrir fé af launum sínum, sem nýttist því síðar þegar það keypti sér húsnæði, hins vegar að tryggja Byggingarsjóði ríkisins greiðan aðgang að fjármagni sem nota ætti til útlána.

Þeir annmarkar, sem komið hafa fram á því fyrirkomulagi skyldusparnaðar sem nú er til staðar, eru einkum þeir að ávöxtun skyldusparnaðar hefur dregist aftur úr sambærilegum sparnaðarleiðum. Síðastliðin áramót tóku gildi ný skattalög en samkvæmt eldri lögum var skyldusparnaður frádráttarbær til skatts. Þegar skatthagræði fyrri skattalaga féll niður varð þessi samanburður enn óhagstæðari skyldusparnaði.

Þann 28. desember sl. skipaði félagsmálaráðherra nefnd sem ætlað var að gera tillögur um breytingu á VII. kafla laga um Húsnæðisstofnun ríkisins. Í nefndina voru skipuð Georg Tryggvason lögfræðingur, Guðmundur Gylfi Guðmundsson hagfræðingur, Sigurbjörn Magnússon framkvæmdastjóri og Lára V. Júlíusdóttir, aðstoðarmaður ráðherra, sem jafnframt var skipuð formaður nefndarinnar. Áður hafði starfshópur skipaður fulltrúum Húsnæðisstofnunar ríkisins, veðdeildar Landsbankans og félagsmálaráðuneytisins fjallað um málið.

Á fundi nefndarinnar komu fulltrúar frá ASÍ og VSÍ auk þess sem nefndin fékk ýmsar upplýsingar frá Húsnæðisstofnun ríkisins og Seðlabanka.

Nefndin var sammála um það að bæta þyrfti ávöxtun skyldusparnaðar frá því sem nú er. Nefndin samþykkti að leggja til:

að nú þegar verði gerðar nauðsynlegar ráðstafanir til að bæta ávöxtun á skyldusparnaði og að tryggt verði að sama ávöxtun haldist áfram eftir að 26 ára aldri er náð.

Til þess þarf lagabreytingu.

Nefndin var sammála um eftirfarandi markmið þeirrar lagasetningar:

1. Að ávöxtun hækki eftir því sem skyldusparnaður liggur lengur óhreyfður inni á reikningi.
2. Við ákvörðun vaxta skuli hafa hliðsjón af ávöxtun í ríkisbönkum og við það miðað að hún verði ekki lakari en ríkissjóður býður á hverjum tíma.

Leitast hefur verið við að framfylgja framangreindum markmiðum við samningu þess frumvarps sem hér liggur fyrir. Að auki má benda á að frumvarpið var til umfjöllunar í húsnæðismálastjórn sem er sammála þeirri breytingu sem hér er lögð til.

Með þessari breytingu mun Byggingarsjóður ríkisins þurfa að greiða hærri vexti fyrir skyldusparnað en hingað til. Þegar mat er lagt á kostnað verður einnig að líta til þess að samkvæmt nýjum skattalögum er skyldusparnaður ekki lengur frádráttarbær til skatts. Samkvæmt upplýsingum vararíkisskattstjóra nam frádráttur vegna skyldusparnaðar árið 1986 samtals 465 milljónum króna. Samkvæmt upplýsingum starfsmanns fjármálaráðuneytis var talið að tekjutap ríkissjóðs vegna þessa liðar hafi numið 80–90 milljónum króna á sl. ári.

Vextir á skyldusparnaði árið 1987 námu 64,7 milljónum króna. Vaxtaþrósentan var 3,5%. Tvöföldun á vaxtaþrósentunni þýðir viðbót um sömu fjárhæð. Samkvæmt frumvarpinu er gert ráð fyrir að við ákvörðun vaxta skuli hafa hliðsjón af ávöxtunarkjörum ríkisbanka og þeim vöxtum sem ríkissjóður býður á hverjum tíma. Sem dæmi má nefna að samkvæmt upplýsingum Seðlabanka 10. febrúar sl. voru meðalvextir á 6 mánaða verðtryggðum bankareikningum 3,9% og á spariskírteinum ríkissjóðs til 2–3 ára 8,5% vextir auk verðtryggingar. Vextir af ríkistryggðum skuldabréfum eru ívið hærri í dag.

Erfitt er að áætla svo nákvæmt sé kostnað við þessa breytingu. En samkvæmt því sem að ofan greinir má ætla að með þessari aðferð fái skyldusparandur til baka það fé sem þeir urðu af með skattkerfisbreytingunni. Séu þessar forsendur lagðar til grundvallar því sem að ofan greinir má áætla að ekki verði um meiri viðbótarkostnað að ræða frá því sem var fyrir skattalagabreytingu.

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

- a. Gert er ráð fyrir að ríkisstjórn Íslands taki ákvörðun um vexti af innlánnum á skyldusparnaðarreikningum hjá Byggingarsjóði ríkisins, að fengnum tillögum húsnæðismálastjórnar og umsögn Seðlabanka. Er þetta sama aðferðin og notuð er við vaxtaákvörðun á lánnum Byggingarsjóðs, sbr. 3. mgr. 30. gr. laga um Húsnæðisstofnun ríkisins, nr. 60/1984. Gert er ráð fyrir að vaxtaákvörðun sé tekin til eins árs í senn frá áramótum að telja. Árlegri endurskoðun vaxta er ætlað að tryggja að vextir skyldusparnaðarreikninga séu sambærilegir þeim vöxtum sem annars staðar bjóðast. Gert er ráð fyrir að skyldusparnaður beri ætíð hagstæðustu vexti og mið sé tekið af ávöxtunarkjörum ríkisbanka og ríkissjóðs. Gert er ráð fyrir nánari útfærslu í reglugerð. Þar verður því mögulegt að tryggja það að ávöxtun hækki eftir því sem skyldusparnaður liggur lengur óhreyfður inni á reikningi.
- b. Hér er kveðið á um að sama ávöxtun verði eftir að skyldusparandi hefur náð 26 ára aldri. Hingað til hafa kjör breyst þegar þeim aldri hefur verið náð og sparnaður borið

almenna sparisjóðsvexti eftir það. Það hefur leitt til þess að allir hafa talið sér hag í því að ná skyldusparnaði eins fljótt út frá Byggingarsjóði ríkisins og kostur hefur verið. Þetta ákvæði á að stuðla að því að fólk velji í auknum mæli að ávaxta fé sitt áfram á skyldusparnaðarreikningi eftir að 26 ára aldri er náð.

Um 2. gr.

Þarfnast ekki skýringa.